

Oog voor elkaar

Jaarverslag 2023

Algemene
bezwaarschriftencommissie
Rotterdam

Gemeente
Rotterdam

Inhoudsopgave

Bezwaarschriftenbehandeling	4
Het jaarverslag in één oogopslag	6
Kamer I - Besluiten van de burgemeester	8
Kamer II - Collegebesluiten ruimtelijke ordening	10
Kamer III - Besluiten van de gemeenteraad	12
Kamer IV - Collegebesluiten variazaken	13
Kamer VI - Collegebesluiten Participatiewet	15
Contrairprocedure	16
Geschillen bij de rechter	18
Bijlagen:	
1. Het jaarverslag in cijfers	20
2. Overzicht ABC	32

Oog voor elkaar

De titel 'Oog voor elkaar' is geïnspireerd op het wetsvoorstel 'versterking waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht'. In Nederland moet iedereen kunnen rekenen op een overheid die dienstbaar is en oog heeft voor de menselijke maat. Het wetsvoorstel draagt hieraan bij. Het voorstel bevat verschillende aanpassingen om de dienstverlening door de overheid te verbeteren, de menselijke maat hierbij te versterken en laagdrempelig contact te bevorderen. Het geeft overheidsorganisaties en de rechter meer ruimte om rekening te houden met de individuele situatie van mensen.

Bezwaarschriften- behandeling

Algemene bezwaarschriftencommissie

De Algemene bezwaarschriftencommissie adviseert over bezwaarschriften tegen alle soorten besluiten aan de bestuursorganen van de gemeente Rotterdam. Een uitzondering zijn besluiten van de gemeentelijke Belastingdienst. De Algemene bezwaarschriftencommissie bestaat uit deskundigen die niet in dienst zijn van de gemeente Rotterdam. De commissie kijkt onafhankelijk naar bezwaarschriften die bewoners of ondernemers indienen tegen besluiten van het gemeentebestuur.

In een hoorzitting krijgt de bezwaarmaker de gelegenheid zijn bezwaarschrift toe te lichten. Degene die namens de gemeente het verweer voert, krijgt de gelegenheid het standpunt van het gemeentebestuur toe te lichten. De hoorzittingen en de ingediende documenten geven de commissie alle informatie over de kwestie.

De commissie vormt daarover een mening. Vervolgens stelt de secretaris van de Algemene bezwaarschriftencommissie een advies op in opdracht van de commissie. De (plaatsvervangend) secretaris is een ambtenaar in dienst van de gemeente Rotterdam. Hij is onafhankelijk en is niet betrokken bij de voorbereiding van het besluit waartegen bezwaar is ingediend. De afdeling Juridische diensten van de gemeente Rotterdam verzorgt de administratie van het bezwaarschrift. Ook zorgt deze afdeling ervoor dat de beslissing op bezwaar genomen wordt.

Alle bezwaarschriften komen binnen bij Juridische diensten. Deze afdeling handelt de meeste bezwaarschriften af. Over deze zaken adviseert de commissie niet, maar een ambtenaar van Juridische diensten voert een hoorgesprek met de bezwaarmaker. Het hoofd van Juridische diensten is secretaris van de Algemene Bezwaarschriftencommissie en bevoegd beslissingen

op het bezwaar te nemen. Het college van burgemeester en wethouders heeft hem hiervoor gemandateerd.

De bezwaarafhandeling loopt anders als de commissie;

- een bezwaarschrift gegrond verklaart én
- de gemeentelijke afdeling die het besluit oorspronkelijk heeft genomen het oneens is met deze gegrondverklaring.

Dan begint de zogenoemde contrairprocedure en beslist het bevoegde orgaan: het college van burgemeester en wethouders, of de burgemeester bij kamer I-zaken.

Het jaarverslag 2023 van de Algemene bezwaarschriftencommissie gaat over ingekomen bezwaarschriften en afgehandelde bezwaarschriften. De bezwaarschriften die als 'ingekomen' staan geregistreerd, zijn van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 ontvangen. Niet al deze bezwaarschriften zijn in 2023 afgedaan.

Waar er in dit jaarverslag sprake is van afgehandelde bezwaarschriften, gaat het om bezwaarschriften waarop in 2023 een beslissing is genomen.

Inge Baltus
Voorzitter Algemene
bezwaarschriftencommissie

Peter de Bie
Secretaris Algemene
bezwaarschriftencommissie

Het jaarverslag in één oogopslag

Het aantal bezwaren tegen burgemeestersbesluiten is flink toegenomen. Het gaat om bezwaren tegen **sluitingen van woningen voor drugserelateerde feiten** en om bezwaren tegen **exploitatievergunningen**

► Zie verder blz. 8

Ook dit jaar kon voor veel zaken een **praktische** i.p.v. een **juridische** oplossing worden gevonden voor bezwaren.

► Zie ter illustratie op blz. 23 de cijfers voor Ingetrokken en Tegemoetgekomen.

Het is een rustig jaar geweest bij de bezwaren tegen **besluiten over ruimtelijke ordening**. De commissie is benieuwd wat de nieuwe Omgevingswet gaat brengen in 2023.

► Zie verder blz. 10

Ook bij **besluiten over ruimtelijke ordening** vraagt de commissie om aandacht voor de motivering. De commissie doet de aanbeveling de belangenafweging zichtbaar te betrekken in de besluitvorming.

► Meer hierover op blz. 11

Er kwamen veel bezwaren binnen over **energietoeslagzaken**, vooral in studentenzaken.

► Zie verder blz. 15

In steeds meer wijken in Rotterdam wordt betaald parkeren ingevoerd. Dat heeft geleid tot een groter aantal bezwaren over **parkeervergunningen**.

► Zie verder blz. 10

De commissie vraagt net als vorig jaar ook nu aandacht voor de **motivering van burgemeestersbesluiten**.

► Zie verder blz. 8 en 9

De afhandeling van bezwaren kent een goede **klantwaardering**. De **doorlooptijd** blijft een aandachtspunt. Met procesoptimalisatie werkt JD aan verkorting daarvan. En behalve de tijdigheid (binnen de wettelijke termijn) gaan de bezwaarteam ook meten binnen hoeveel weken 80% van de bezwaarmakers een besluit krijgt.

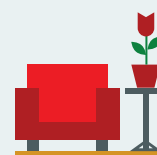
Ook de oplevering van **nieuwbouwprojecten** leidt tot extra parkeerbezwaren.

► Zie verder blz. 13

De ingewikkelde woningmarkt in Rotterdam is zichtbaar in de toename van bezwaren tegen **besluiten over briefadressen in de Basisregistratie personen, en maatschappelijke opvang**.

► Meer over deze bezwaren op blz. 13.

Kamer I - Besluiten van de burgemeester

Kamer I adviseert over bezwaarschriften tegen besluiten van de burgemeester. Die gaan vooral over besluiten over de openbare orde en veiligheid. Daarnaast gaat het om exploitatie- en evenementenvergunningen en het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen.

In 2023 werden veel meer bezwaarschriften ingediend tegen besluiten van de burgemeester dan in 2022. In 2022 waren dat 181 bezwaarschriften en in dit verslagjaar zijn het er 373.

Bezwaarschriften tegen besluiten van de burgemeester worden allemaal behandeld door de commissie van kamer I. Dat is anders bij besluiten van het college: de commissie behandelt maar een deel van die zaken. Want de meeste bezwaren tegen collegebesluiten handelen ambtenaren af. Kamer I van de Algemene bezwaarschriftencommissie adviseerde de burgemeester in 327 zaken over beslissingen op bezwaarschriften in 2023. In 2022 waren dat er 222. Het merendeel van de bezwaren was gericht tegen sluitingen van woningen en andere panden op grond van artikel 13b van de Opiumwet en tegen verleende exploitatievergunningen.

De Algemene bezwaarschriftencommissie adviseerde 44 bezwaarschriften geheel of gedeeltelijk gegrond te verklaren. Dat is nagenoeg hetzelfde aantal als vorig jaar, maar toen ging het om 25 afzonderlijke zaken. In 2023 gaat het daadwerkelijk om 44 afzonderlijke zaken waarin de commissie gegrond adviseerde. Het merendeel ging over sluitingen en een kleiner deel ging over bezwaren gericht tegen verleende of geweigerde exploitatievergunningen.

Het totale aantal bezwaren in kamer I was in 2023 ook groter. Het percentage zaken waarin de commissie gegrond adviseerde is daardoor lager dan vorig jaar, 13% tegen 19% vorig jaar.

In 19 van de 44 gegronde adviezen ging de burgemeester contrair aan het advies van de commissie. Hij besloot de bezwaren toch ongegrond te verklaren. Het gegronde advies van de commissie gaat regelmatig over het ontbreken van een goed onderbouwde motivering van het oorspronkelijke besluit. De commissie adviseert dan de bezwaren gegrond te verklaren en de motivering van het besluit aan te vullen. In het merendeel van die zaken neemt de burgemeester die adviezen over en blijft het bestreden besluit verder in stand, maar wel met een aangepaste motivering. Dat was in 7 van de 19 gegronde adviezen waarbij contrair werd gegaan het geval.

Over het ontbreken van een goed onderbouwde motivering vraagt de voorzitter specifieke aandacht:

De commissie vraagt net als in het jaarverslag over 2022 ook nu weer aandacht voor een goed onderbouwde motivering. In een groot aantal dossiers komt de commissie tot de conclusie dat het besluit goed is onderbouwd. Toch is er sprake van een groot aantal zaken waarin de motivering onvoldoende is. Zo mist de commissie vaak een duidelijke uitleg in het besluit over welke afwegingen zijn gemaakt bij het beoordelen van de evenredigheid: hoeveel rekening is er gehouden met de belangen van de betrokken persoon? Ook constateert de commissie met spijt dat er in 2023 net als in 2022 nog maar in zeer beperkte mate schriftelijk verweer wordt ingediend voorafgaand aan een zitting. Dit geldt zelfs ook voor zaken waar een voorlopige voorziening is toegewezen of in zaken waarbij de gemeente als verweerder nieuwe feiten en

Bij tekst voorzien van een groene streep spreekt de Algemene Bezwaarschriftencommissie

Zonder groene streep spreekt de afdeling Juridische Diensten

omstandigheden inbrengt. De commissie verwondert zich hierover, ook omdat zij hier in onder andere haar jaarverslag over 2022 indringend aandacht voor heeft gevraagd en er over dit onderwerp in 2022 expliciete afspraken zijn gemaakt in een overleg tussen de commissie en de ambtelijke dienst. De commissie blijft voor een zorgvuldig proces aandacht vragen voor een voorafgaand schriftelijk verweer. Waar sprake is van voorafgaand schriftelijk verweer kunnen bezwaarmaker of diens gemachtigde en de commissie zich namelijk beter voorbereiden op de zitting. Dit geldt overigens niet voor horeca en evenementen want daar is wel standaard schriftelijk verweer. Tot slot spreekt de commissie wel graag tevredenheid uit over de mondelinge inbreng van de vertegenwoordigers van de burgemeester ter zitting; die is over het algemeen adequaat.

Voor zaken over horeca en evenementen valt het de commissie op dat daar waar er in een zaak niet gehandhaafd is vanwege onvoldoende prioriteit of anderszins, de vertegenwoordiger van de burgemeester in dat geval geregeld verwijst naar Dienst centraal milieubeheer Rijnmond (DCMR) en de indruk wekt 'dat hij er niet van is'. De commissie snapt dat er in de praktijk een (gevoelsmatige) afstand is tussen de gemeente en DCMR. De commissie wil er echter wel op wijzen dat de gemeenschappelijke regeling DCMR in mandaat handelt namens de burgemeester (en het college) van Rotterdam. De burgemeester en het college hebben dus niet alleen de eindverantwoordelijkheid hiervoor maar ook de mogelijkheid invloed uit te oefenen op de taakuitvoering van DCMR en de prioritering in de handhaving van DCMR.

Kamer II - Collegebesluiten ruimtelijke ordening

In kamer II komen bezwaarschriften aan de orde tegen besluiten van het college van burgemeester en wethouders over ruimtelijke ordening. Het gaat onder meer om omgevingsvergunningen, verkeersbesluiten, bestuurlijke boetes, bestuursdwang, woningonttrekkingen en de ontmanteling van hennepkwekerijen.

Toelichting

Over ruimtelijke ordening zijn in 2023 ruim 300 bezwaarschriften minder ingediend dan het jaar daarvoor. Er was toen een hausse aan bezwaren tegen vergunningen voor kamerbewoning. Dit jaar is het totaal aantal bezwaren dus lager. Maar nog nooit werden in een jaar zoveel bezwaarschriften tegen verleende en geweigerde bouwvergunningen ingediend als dit jaar, totaal 525.

Een aantal grote clusters van bezwaarschriften was daarvoor verantwoordelijk. Ten eerste het vervolg van een in 2022 verleende vergunning voor het transformeren van een apotheek naar 9 appartementen aan de Mathenesserlaan. De commissie achtte die bezwaren gegrond en de vergunning werd alsnog geweigerd. Vervolgens werd een nieuw bouwplan opgesteld en een nieuwe vergunning verleend. Daartegen maakte in 2023 opnieuw een grote groep omwonenden bezwaar en is in het najaar van 2023 door de commissie behandeld. De uitkomst van die procedure is nog niet bekend.

Verder waren er veel bezwaren tegen andere bouwprojecten. Zoals tegen het besluit waarbij een vergunning is verleend voor het verbouwen en

uitbreiden van een pand aan de Heemraadssingel, tegen een verleende omgevingsvergunning aan de Vollenhovenstraat waarbij de functie van horeca wordt uitgebreid en tot slot maakten veel omwonenden bezwaar tegen een aan Plaswijckpark verleende omgevingsvergunning.

Een groot aantal geweigerde omgevingsvergunningen is hangende bezwaar alsnog verleend door de gemeente waarna het bezwaar werd ingetrokken. Het ging daarbij vooral om particuliere projecten als een uitbouw of een dakterras. Dit leidde uiteindelijk in een fors aantal ingetrokken bezwaarschriften.

In januari 2024 is de nieuwe Omgevingswet in werking getreden. Een vergunningaanvraag voor een nieuw plan of idee kan in het nieuwe digitale Omgevingsloket aangevraagd worden en moet het aanvragen van vergunningen sneller en makkelijker maken.

De commissie is benieuwd wat de invoering van de nieuwe Omgevingswet 2024 haar gaat brengen. Vooralsnog zal zij zich de eerste maanden nog buigen over besluiten die nog volgens het oude regime zijn genomen.

Aanbeveling

Aanbeveling 2022

Vorig verslagjaar deed de commissie de aanbeveling om terughoudend te zijn in het steeds en in korte tijd veranderen van regelgeving voor kamerbewoning. Burgers, organisaties en ondernemers hebben behoefte aan bestendig beleid. Zij willen weten waar ze aan toe zijn. De commissie constateert dat het afgelopen jaar de Verordening niet is aangepast.

Voorlopige aanbeveling 2023 over het afwegen van belangen

Bij de verlening van een omgevingsvergunning is het mogelijk om af te wijken van het bestemmingsplan. Veel gemeenten hebben voorwaarden voor zo'n afwijking neergelegd in beleid. Rotterdam niet. Daarom moet bij een besluit tot afwijking per aanvraag de afwijking worden gemotiveerd en hoe de belangen daarbij zijn gewogen.

De commissie loopt er dan meer dan eens tegenaan dat de motivering zich beperkt tot een stedenbouwkundige beschouwing. Maar alle belangen, ook die van omwonenden, moeten worden betrokken in de afweging. En het besluit moet daar een weergave van zijn. De afweging gebeurt nu vaak pas in de bezwaarfase. Maar dan ligt de vergunning er al en is de richting in de besluitvorming dus al bepaald. Inventarisatie en afweging "aan de voorkant" en het kenbaar daarvan maken in het besluit, kan bezwaren voorkomen maar ook bijdragen aan een besluitvorming die rechtvaardiger en evenwichtiger is en ook zo overkomt bij omwonenden.

De commissie doet daarom de aanbeveling om bij een afwijking van het bestemmingsplan de belangen van omwonenden vooraf in kaart te brengen en die ook zichtbaar(der) te betrekken in de besluitvorming.

Reactie uit de organisatie

Het opstellen van beleid is een collegebevoegdheid. Op verschillende terreinen is er beleid vastgesteld. Ook onder de Omgevingswet blijven we deze kaders gebruiken. Bij de behandeling van aanvragen om af te wijken van het vigerend planologisch regime (de zogenaamde BOPA's) worden alle betrokken belangen en dus ook de belangen van omwonenden (onder andere bezonning, schaduwwerking en privacy) afgewogen. Net als die van de initiatiefnemer en die van de stad Rotterdam. Alle aanvragen die niet passen binnen het Omgevingsplan worden voorgelegd aan de bebouwingscommissie. Hierin zijn meerdere expertises verzameld (in verband met onder andere milieu- en veiligheidsaspecten, stedenbouw, mobiliteit, welstand en omgevingsrecht). Dit biedt het juiste platform voor een gedegen integrale afweging. Om in te kunnen spelen op sociale, creatieve en innovatieve ontwikkelingen wordt hierbij zoveel mogelijk maatwerk geleverd. We besteden bij de behandeling van BOPA's nog meer aandacht aan alle betrokken belangen. Ook het feit dat we sinds 1 januari 2024 toetsen aan een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' in plaats van een 'goede ruimtelijke ordening' moedigt ons hiertoe aan.

Definitieve aanbeveling

De commissie laat de aanbeveling staan. Het gaat vooral om het zichtbaar(der) betrekken van de belangenafweging in de besluitvorming. De commissie constateert tijdens hoorzittingen dat bezwaarmakers eerst tijdens de bezwaarprocedure vernemen welke belangenafweging heeft plaats gevonden.

Kamer III - Besluiten van de gemeenteraad

Kamer III behandelt bezwaarschriften tegen besluiten van de gemeenteraad.

Toelichting

In 2023 waren er slechts een paar bezwaarschriften tegen besluiten van de gemeenteraad. Het ging om besluiten op grond van de Wet voorkeursrecht. Daarbij ging het om een paar woningadressen in de Utrechtsestraat, Overijsselsestraat en de Frans Bekkerstraat en een bezwaar over het tweede voorkeursrecht Feyenoord City.

Met de Wet voorkeursrecht gemeenten kunnen gemeenten door grondaankoop ruimtelijk beleid realiseren. Uit de totstandkoming van deze wet blijkt dat de wetgever de positie van de gemeenten

wilde versterken. De wet geeft de gemeenteraad namelijk de mogelijkheid gebruik te maken van een voorkeursrecht op aan te kopen grond. Daarmee kan de gemeenteraad speculatie tegengaan en de regie houden in de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. Om gebruik te maken van het voorkeursrecht moet het college bepaalde gronden aanwijzen waarop de Wet voorkeursrecht van toepassing is. In eerste instantie gaat het om een voorlopige aanwijzing. De gemeenteraad heeft daarna drie maanden de tijd om de voorlopige aanwijzing om te zetten in een definitief voorkeursrecht.

Kamer IV - Collegebesluiten variazaken

Algemeen

In Kamer IV komen alle rechtsgebieden aan bod die niet vallen onder de andere kamers.

Burgers die bezwaar maken worden ambtelijk gehoord, dus door een medewerker van Juridische diensten, of door de externe bezwaarschriftencommissie (ABC). Het onderscheid wordt gemaakt op basis van de politieke- en maatschappelijke gevoeligheid, complexiteit of (financiële) belangen. Zo worden subsidiezaken met een belang van meer dan € 50.000 door de commissie gehoord. Onder dat bedrag ambtelijk.

Huishoudelijke afvalstoffen

Bezwaren tegen de kostenbeschikking voor 'spoedeisende bestuursdwang' over verkeerd aangeboden huisvuil vormt de grootste groep bezwaren. Deze worden ambtelijk gehoord. Deze groep bezwaren blijft onverminderd hoog. Het college geeft hoge prioriteit aan het handhaven op verkeerd aangeboden huisvuil. De verwachting is dat door toegenomen inzet van handhaving en verhoging van de kostenbeschikking het aantal bezwaren toeneemt.

Parkeren

Het plan om in steeds meer delen van Rotterdam betaald parkeren in te voeren, vertaalt zich ook in een toename van bezwaarzaken. Ook de oplevering van nieuwbouwprojecten en gebouwtransformaties vertalen zich in een toegenomen aantal zaken. Dit vaak vanwege een vrijstelling van de parkeereis of soms vanwege het ontbreken van de juiste registraties in gemeentelijke systemen. Er zijn steeds meer auto's op straat. Daardoor zijn er meer bezwaarschriften tegen de plaatsing op een wachtlijst voor een parkeervergunning. We verwachten dat deze stijging zich voortzet in 2024.

Het parkeerbeleid en de betaald parkeergebieden worden het komende jaar verder uitgebreid met meer ruimte voor maatwerk en enkele nieuwe parkeerproducten. De verwachting is dat de trend, dat de inhoudelijke behandeling van bezwaarschriften hierover ingewikkelder wordt, zich doorzet.

Wet basisregistraties personen en maatschappelijke opvang

De ingewikkelde woningmarkt in Rotterdam is zichtbaar in de toename van gerelateerde bezwaren zoals Basisregistratie personen briefadressen en maatschappelijke opvang.

In het jaar 2023 was er sprake van een enorme toename van het aantal bezwaarschriften over geweigerde briefadressen ten opzichte van het jaar 2022. In 2022 waren hierover ongeveer 40 bezwaarschriften. Het afgelopen jaar zijn er 315 bezwaarschriften binnengekomen. Die toename lijkt samen te hangen met het grote gebrek aan woningen en overvolle maatschappelijk opvang. Daarbij speelt mee dat de criteria voor een briefadres streng zijn. Om te kunnen bepalen dat de aanvrager geen vaste woon- of verblijfplaats heeft, moet die aantonen dat hij feitelijk niet over een woonadres beschikte – zoals gedefinieerd in de Wet BRP. Voor de aanvrager is het vaak om duidelijkheid te geven over zijn verblijfsadres. Als iemand niet aangeeft waar hij verblijft en niet kan aantonen dat een locatie niet het woonadres is, dan kan niet worden nagegaan of iemand echt geen woonadres heeft en daarom recht heeft op een briefadres. In het verlengde daarvan heeft het college in 2023 met regelmaat besloten om een aanvraag voor een briefadres helemaal niet te behandelen. Omdat het college vindt dat de aanvrager onvoldoende gegevens heeft gegeven voor de beoordeling van de aanvraag, ook niet na een rappel.

Voor de overige onderwerpen van de Wet BRP (uitschrijvingen, ambtshalve inschrijvingen, correctieverzoeken en bestuurlijke boete BRP), is er geen opvallende toename of afname van het aantal bezwaarschriften. Inhoudelijk blijken de bezwaren over een uitschrijving wel steeds ingewikkelder te worden. De complexiteit, en het verschil van visie op de toepassing van de wet, maakt dat deze bezwaren waarschijnlijk vaker worden voorgelegd aan de ABC.

Wet open overheid

Het aantal bezwaren is duidelijk afgenomen. Dit terwijl het aantal Woo-verzoeken zelf redelijk stabiel blijft, 300 in 2023 versus 315 in 2022. Het is gissen wat de oorzaak van de daling van het aantal bezwaren is. Een voor de hand liggende verklaring is een betere kwaliteit van de primaire besluitvorming (betere motivering, onder andere van de zogenaamde 'zoekslag'). Mede door de aanbeveling van de ABC van vorig jaar (zie tekst hieronder). Daarnaast leiden betere afspraken met de indiener van het Woo-verzoek, ook na besluitvorming, tot minder indieners van een bezwaarschrift.

In het vorige jaarverslag vroeg de bezwarencommissie indringend aandacht voor de Woo-zaken. Dit omdat ze de juridische kwaliteit daarvan over dat jaar vaak onvoldoende vond. De commissie gaf in haar aanbeveling ook aan

vertrouwen te hebben in het verbeterplan dat Rotterdam doorvoert. Daarbij zou een aantal zeer vaak geconstateerde gebreken opgeheven moeten zijn: ten onrechte niet vermelden in de beschikking op welke trefwoorden en bij welke informatiedragers was gezocht, in de bezwaarfase kwamen geregeld documenten naar voren die in de eerste zoekslag naar voren hadden moeten komen, onjuiste weigeringsgronden toegepast of te summier gemotiveerd. De commissie concludeert over 2023 dat de kwaliteit van de beschikkingen en de voorbereiding in bezwaar inmiddels een stuk verbeterd is. Wel ziet ze nog ruimte voor verbetering en vraagt daarvoor aandacht.

De commissie merkt op dat in sommige kamer IV-zaken (verschillende onderwerpen) geen schriftelijk verweer wordt ingediend (tijdig) voorafgaand aan een zitting. De commissie verzoekt het indienen van een verweerschrift standaard op te nemen in het proces ('kleine' dossiers daargelaten). De commissie vindt een schriftelijk verweer tijdig voorafgaand aan de zitting getuigen van zorgvuldigheid naar bezwaarmakers. Met een voorafgaand schriftelijk verweer kan zowel een bezwaarmaker als de commissie zich beter op de zitting voorbereiden. Datzelfde geldt voor de vertegenwoordiger zelf. Tijdens de zitting kan met een tijdig bekend verweerschrift vaak sneller tot de kern worden gekomen en dat maakt de zittingen niet alleen doelmatiger maar ook effectiever voor alle betrokkenen.

Aanbeveling Jeugdwet

De commissie heeft over 2022 ook aanbevelingen gedaan over de Jeugdwet, om duidelijk beleid te maken voor het toekennen van een informeel pgb en voor de afwegingen of iets al dan niet onder de eigen kracht valt. Het huidige beleid geeft aan wijkteammedewerkers te weinig handvatten. Ook heeft de commissie gewezen op de verplichting uit jurisprudentie om voorafgaand aan het besluit over toekenning het stappenplan te doorlopen. De commissie constateert dat er over 2023 helaas maar in beperkte mate verbetering is te zien. Het blijft geregeld - tot vlak voor een bezwarenzitting - nog lang onduidelijk wat er toegekend gaat worden, onderzoeken slepen lang voort en soms is er ook dan bij toekenning niet altijd navolgbaar hoe tot de toekenning is gekomen. De commissie herhaalt haar aanbeveling van vorig jaar.

Aanbeveling Wmo

De commissie deed begin 2022 de aanbeveling om bij indicaties voor huishoudelijke hulp al in de eerste fase in te gaan op de keuze voor de toegekende resultaatgebieden en de hoogte van de treden. Dit moet gemotiveerd gebeuren. Bovendien wijst de commissie erop dat de gemeente hierbij moet werken aan de hand van het stappenplan van de Centrale Raad van Beroep. Ook bij deze aanbeveling ziet de commissie maar in beperkte mate verbetering. Dus ook deze aanbeveling handhaaft de commissie.'

Kamer VI - Collegebesluiten Participatiewet

Kamer VI kreeg in 2023 te maken met het toepassen van het evenredigheidsbeginsel in de praktijk.

Nadat de Raad van State in 2022 een baanbrekende uitspraak deed over de toepassing van het evenredigheidsbeginsel, volgden eind 2022 en in 2023 binnen het sociale domein allerlei uitspraken van de rechtbank en de Centrale Raad van Beroep. Hier zaten ook een aantal Rotterdamse zaken tussen.

Dit heeft geleid tot een aanpassing van de toets in bezwaar. De belangen van bezwaarmaker bij het besluit worden nadrukkelijk afgewogen. Ook wordt afgewogen of het belang van het college bij een bepaald besluit zwaarder weegt dan het belang van de burger. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij terugvorderingen, maar ook bij intrekkingen op grond van artikel 54 lid 4 van de Participatiewet en buiten behandeling stellingen.

De aandacht voor de menselijke maat heeft een plek gevonden in de besluitvorming op primair niveau en in bezwaar. Toch geeft de Raad in uitspraken aan dat hier nog ruimte is voor verdergaande individuele afweging. Zo wordt een niet ontvankelijk verklaring vernietigd omdat de betreffende persoon in een zware depressie zat en dit de reden vormde waarom het bezwaarschrift niet op de post is gedaan. Iemand die een formulier verkeerd had ingevuld en onder het kopje "beëindiging uitkering" had gezet dat hij werk had gevonden, kreeg te maken met een intrekking. Ten onrechte, oordeelt de Raad. Het college had eerst contact moeten opnemen met bezwaarmaker.

De Raad heeft altijd gezegd dat het ontbreken van voldoende reserveringsruimte door schulden geen bijzondere omstandigheid is om bijzondere bijstand te verlenen. Dit standpunt heeft de Raad verlaten. Soms kunnen schulden veroorzaakt worden door bijzondere omstandigheden. Dat gegeven zou kunnen leiden tot toekenning van bijstand. Daarom moet het college goed onderzoeken wat de achtergrond van de schuldsituatie is.

Ook stelt de Raad in Rotterdamse zaken herhaaldelijk vast, dat waar dat kan het recht op bijstand (schatten-derwijs) moet worden vastgesteld dan wel moet worden afgestemd.

In 2023 deed de Raad ook een fors aantal uitspraken over Rotterdamse gokzaken. De Raad kwam tot een nieuwe lijn, waarbij de inleg bepalend is voor de hoogte van de terugvordering. Dit leidt tot minder hoge terugvorderingen en minder bezwaren op dit onderdeel. Het beleid van Rotterdam over het gokken is door deze uitspraken ingetrokken.

Tot slot was de Energietoeslag een belangrijk onderdeel van de bezwaarafhandeling het afgelopen jaar, vooral de studentenzaken. Tijdens de bezwaarprocedure hierover kwam het college met onvoldoende onderbouwing, waarna de ABC adviseerde om de bezwaren gegrond te verklaren. Het college ging hier niet in mee en verklaarde de bezwaren ongegrond. In beroep werd een aanvullende motivering ingediend, die voor de rechtbank voldoende was om de beroepen ongegrond te verklaren, onder veroordeling in de griffie- en proceskosten van het college.

De genoemde ontwikkelingen in de rechtspraak leiden ertoe dat zaken ingewikkelder worden. Het onderzoek in zaken en de motivering van besluiten op bezwaar vraagt meer zorgvuldigheid en tijd dan voorheen. Toch is de motivatie om in 2024 tot nog zorgvuldiger besluitvorming te komen groot, omdat dit uiteindelijk ten goede komt van de rechtsbescherming van Rotterdammers.

Contrairprocedure

Contrairprocedure

De Algemene bezwaarschriftencommissie brengt advies uit aan het bestuursorgaan dat het oorspronkelijke besluit nam.

Een advies van de commissie is niet vrijblijvend. Afwijking van het advies kan alleen als het bestuursorgaan dit kan motiveren. Adviseert de bezwaarcommissie om een bezwaarschrift gegrond te verklaren, dan kan de gemeente op het conceptadvies reageren. In zijn functie als secretaris van de Algemene bezwaarschriftencommissie geeft het hoofd Juridische diensten het betrokken organisatieonderdeel van de gemeente – het cluster – gelegenheid voor een reactie. Het betrokken cluster kan het commissieadvies onaanvaardbaar vinden. In dat geval brengt dit cluster een zogeheten contrairadvies of contramemoratie uit. De commissiesecretaris legt het contrairadvies of de contramemoratie samen met het preadvies van de commissie, voor aan het bevoegde orgaan.

In de regel hakt het college van burgemeester en wethouders (of de burgemeester bij kamer I-zaken) uiteindelijk de knoop door.

In 2023 is de burgemeester in 19 van de 44 zaken afgeweken van het advies van de commissie kamer I om het bezwaar gegrond te verklaren. Bij kamer II besloot het college in drie zaken om van het advies van de commissie af te wijken. Bij kamer IV ging het om één zaak. En bij kamer VI ging het college contrair aan het advies van de commissie om ook studenten in aanmerking te laten komen voor energietoeslag. Het ging in totaal om 579 zaken maar met eenzelfde overweging.

Geschillen bĳ de rechter

Geschillen bij de rechter

Bij voorlopige voorzieningen en procedures in (hoger) beroep vertegenwoordigen de juridisch adviseurs van het team Proces en Advies de gemeente bij de bestuursrechter. Hieronder staan de resultaten daarvan over 2023.

Als een burger de bezwaar- of (hoger)beroepsprocedure niet kan afwachten, kan hij een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit is een spoedprocedure. De rechter behandelt deze zaken meestal binnen 2 weken. De rechter geeft een voorlopig oordeel over de zaak, in afwachting van een beslissing op bezwaar of een uitspraak in hoger beroep. In 2023 zijn 408 verzoeken om voorlopige voorzieningen ingediend.

Als een burger het oneens is met een uitspraak over een bezwaarschrift, kan deze bij de rechter in beroep gaan. In 2023 gebeurde dit 975 keer. De rechter stelde in 74% van de beroepszaken de gemeente in het gelijk. Dit percentage is iets hoger dan in 2022. Merkbaar is dat de rechtspraak inspeelt op de ontwikkelingen rond de toepassing van menselijke maat. De rechtspraak heeft meer oog voor de mens achter het juridisch dossier. Dit heeft geleid tot meer geheel of gedeeltelijk gegronde uitspraken en schikkingen.

In 2023 werd 180 keer hoger beroep ingesteld tegen een uitspraak van de rechter.

Een geslaagd beroep of hoger beroep betekent niet altijd dat de rechter de eisende partij volledig tegemoet komt. De rechter stelt de eiser soms gedeeltelijk in het gelijk. Ook komt voor dat de rechter de motivering van de beslissing op het bezwaar onvoldoende vindt. In dat geval vindt de rechter dat er onvoldoende informatie is om een definitieve beslissing te nemen. Hij verwijst de zaak dan terug naar het bestuursorgaan.

Samen met de teams Bezwaar en Bijstand zet het team Proces en Advies zich in voor een hoog percentage beslissingen op bezwaar dat standhoudt bij de rechter.

Percentage beslissingen op bezwaar dat standhoudt bij de rechter in beroep en hoger beroep

2020

2021

2022

2023

Totaal Kamer I t/m VI

Percentage beroepszaken dat standhoudt bij de rechtbank

81%

82%

73%

74%

Bijlage 1

Het jaarverslag in cijfers

Resultaten 2023

Beslissingstermijnen

Percentage bezwaarschriften binnen de termijn

Periode 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Kamer I	69 %	92%	93%	91%
Kamer II	75%	73%	64%	68%
Kamer III	50%	40%	10%	0%
Kamer IV	94%	93%	92%	93%
Kamer VI	77%	91%	89%	72%

Aantallen alle kamers I t/m VI Afgehandeld 2023

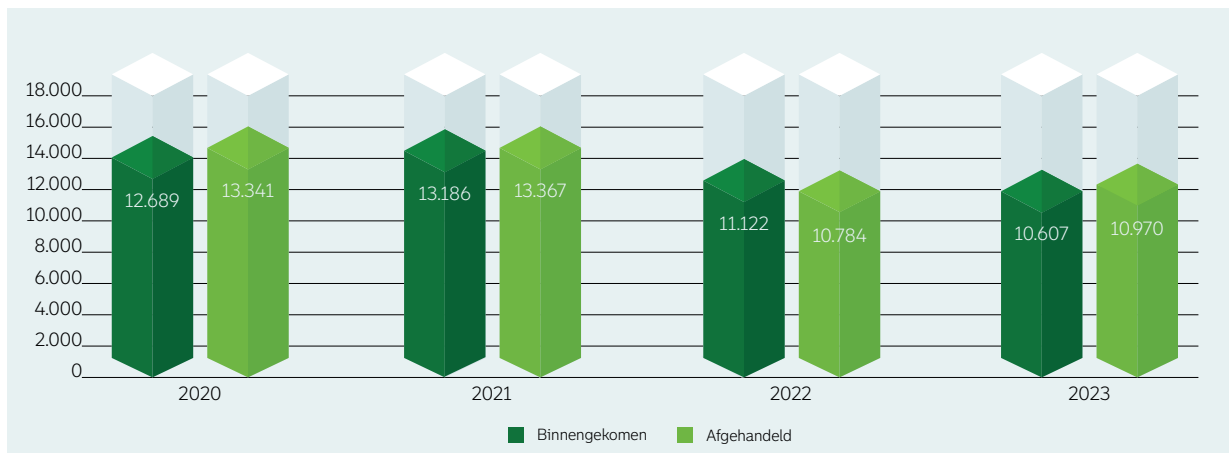
	(deels) Gegrond	Intrekking na uitleg	Niet ontvankelijk	Ongegrond	Overig	Tegemoetgekomen na terugkoppeling	Eindtotaal
Kamer I	44	44	35	187	10	7	327
Kamer II	152	140	276	342	64	12	986
Kamer III		2	2	7	2		13
Kamer IV	85	1.458	405	2.409	126	1.088	5.571
Kamer VI	466	297	452	1.836	139	883	4.073
Eindtotaal	747	1.941	1.170	4.781	341	1.990	10.970

Aantallen alle kamers I t/m VI

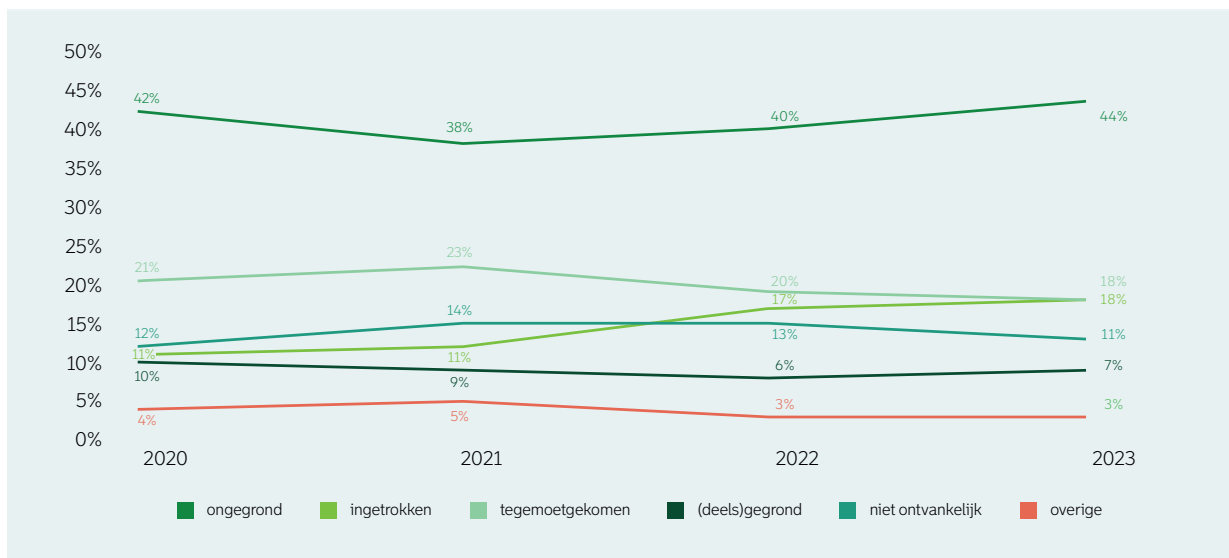
	Ontvangen				Afgehandeld			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Kamer I	233	287	181	373	286	245	222	327
Kamer II	1.301	1.529	1.263	933	1.219	1.354	1.535	986
Kamer III	6	22	19	2	4	5	68	13
Kamer IV	5.168	5.646	4.825	5.718	5.102	5.694	4.907	5.571
Kamer VI	5.953	5.682	4.834	3.581	6.675	6.059	4.052	4.073
Eindtotaal	12.689	13.186	11.122	10.607	13.341	13.367	10.784	10.970

nb: Kamer V is in bovenstaande tabellen niet meer opgenomen, maar de aantallen zijn nog wel verwerkt in de totalen in de jaren voor 2022.

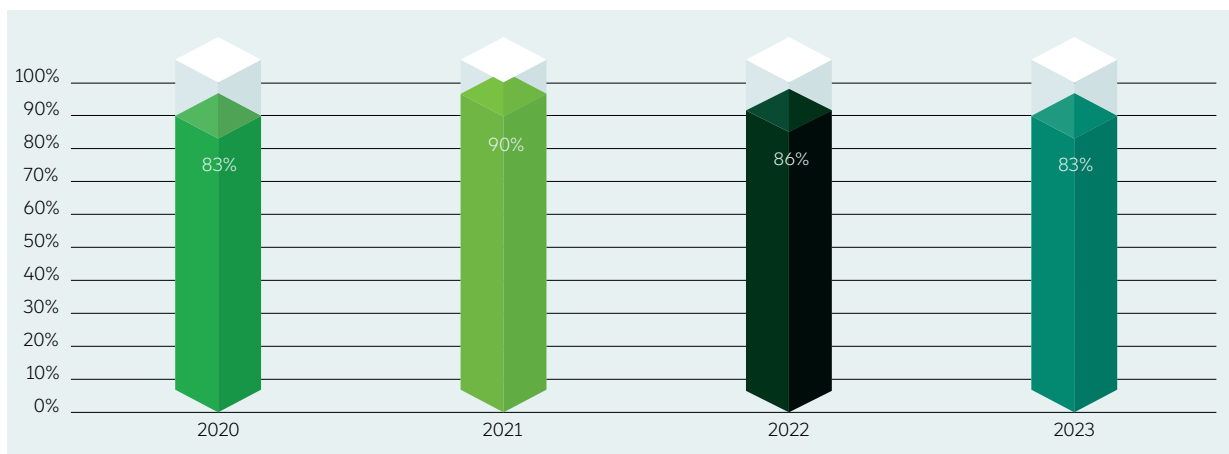
Aantal binnengekomen / afgehandelde bezwaarschriften
Kamer I t/m VI, periode 2020 - 2023

Uitslag bezwaarbehandeling: Kamer I t/m VI
Periode 2020 - 2023

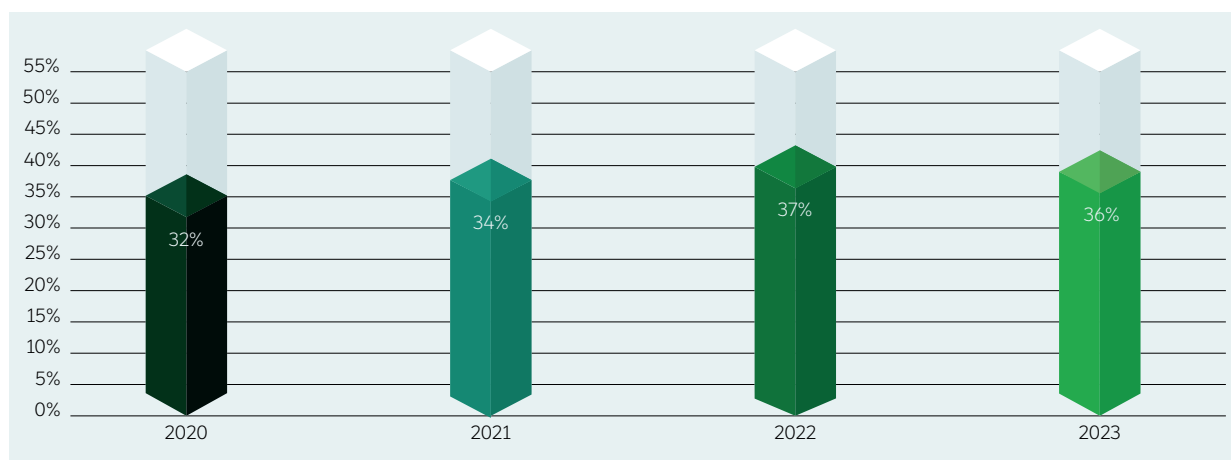
Percentage bezwaarschriften binnen de termijn: Kamer I t/m VI
Periode 2020 - 2023

Dwangsommen	2020	2021	2022	2023
Kamer I t/m V (Bezwaar): input ingebrekestellingen	139	205	193	175
Kamer I t/m V (Bezwaar): toegekend in euro's	€ 20.491	€ 36.321	€ 40.658	€ 21.725
Kamer VI (Bijstand): input ingebrekestellingen	137	51	74	150
Kamer VI (Bijstand): toegekend in euro's	€ 3.010	€ 23	€ 5.952	€ 26.856
Totaal ingebrekestellingen binnen	276	256	267	325
Totaal dwangsommen toegekend in euro's	€ 23.501	€ 36.344	€ 46.610	€ 48.581

Percentage ingetrokken / tegemoetgekomen Kamer I t/m VI

Teams bezwaar & bijstand

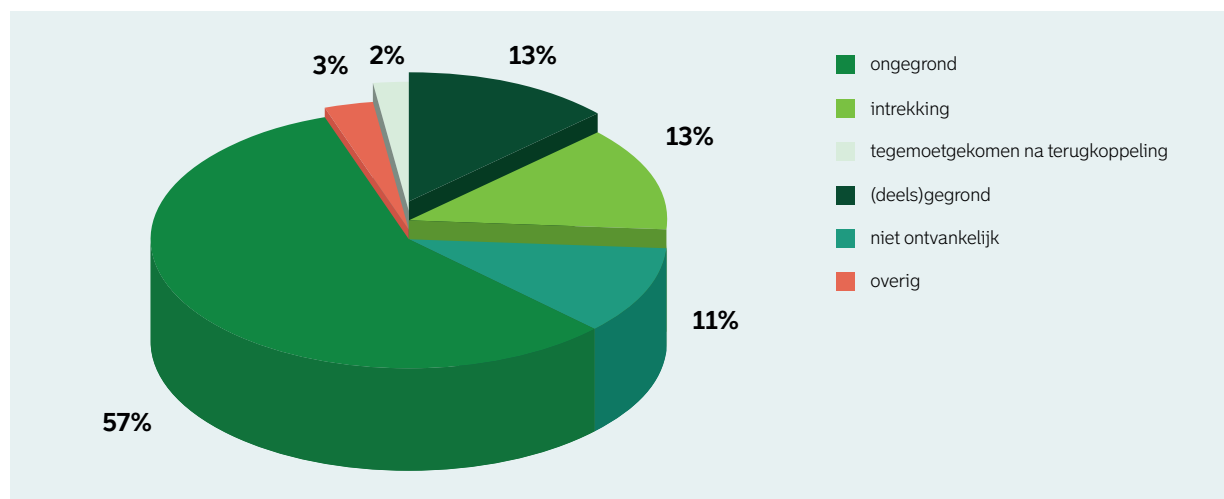

Kamer I

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften
Kamer I
per onderwerp

	(deels) gegrond	Intrekking na uittieg	Niet ontvankelijk	Ongegrond	Overig	tegemoetgekomen na terugkoppeling	Eindtotaal	% Gegrond + tegemoetgekomen
Sluiting Woning	10	8	3	38		1	60	18%
Sluiting	7	8	2	36			53	13%
Exploitatievergunning-verlening	5	8	8	29			50	10%
Overig kamer I	1	8	8	8	2	4	31	16%
Alcoholwet	2		2	25	1		30	7%
Exploitatievergunning-weigering	7	5	1	8	1		22	32%
Evenementen vergunning	3	3	4	8	1		19	16%
Speelautomaten	4		1	14			19	21%
Paspoort		1	2	4	1	1	9	11%
Dwangsom				5	1		6	0%
Exploitatievergunning-intrekking	1	1		3		1	6	33%
Wet open overheid (Woo)	3		1	1			5	60%
Dwangsom - APV		1		2			3	0%
Invorderingsbeschikking	1			2			3	33%
Alg. wet op het binnentreden			1	1			2	0%
Handhavingsverzoek					2		2	0%
Algemene plaatselijke verordening				1			1	0%
Bestuursdwang			1				1	0%
Exploitatievergunning		1					1	0%
Gebiedsontzegging				1			1	0%
Nederlandschap door optie					1		1	0%
Niet ontvankelijk			1				1	0%
(leeg)				1			1	0%
Eindtotaal	44	44	35	187	10	7	327	16%

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer I

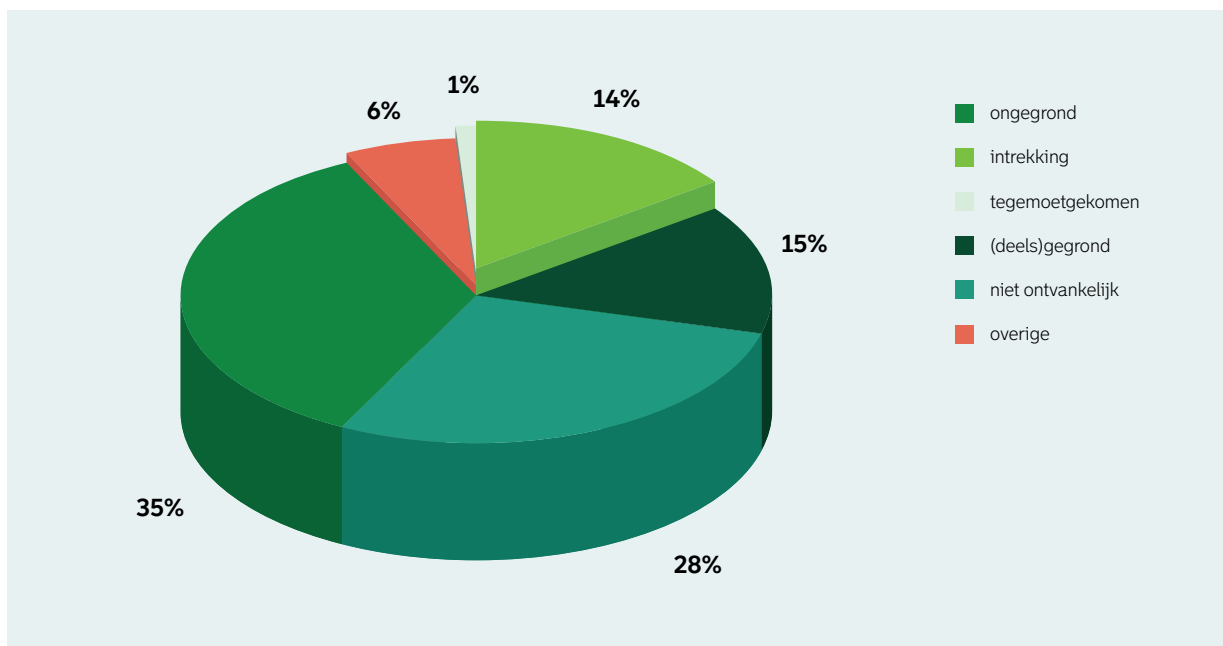

Kamer II

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften
Kamer II
per onderwerp

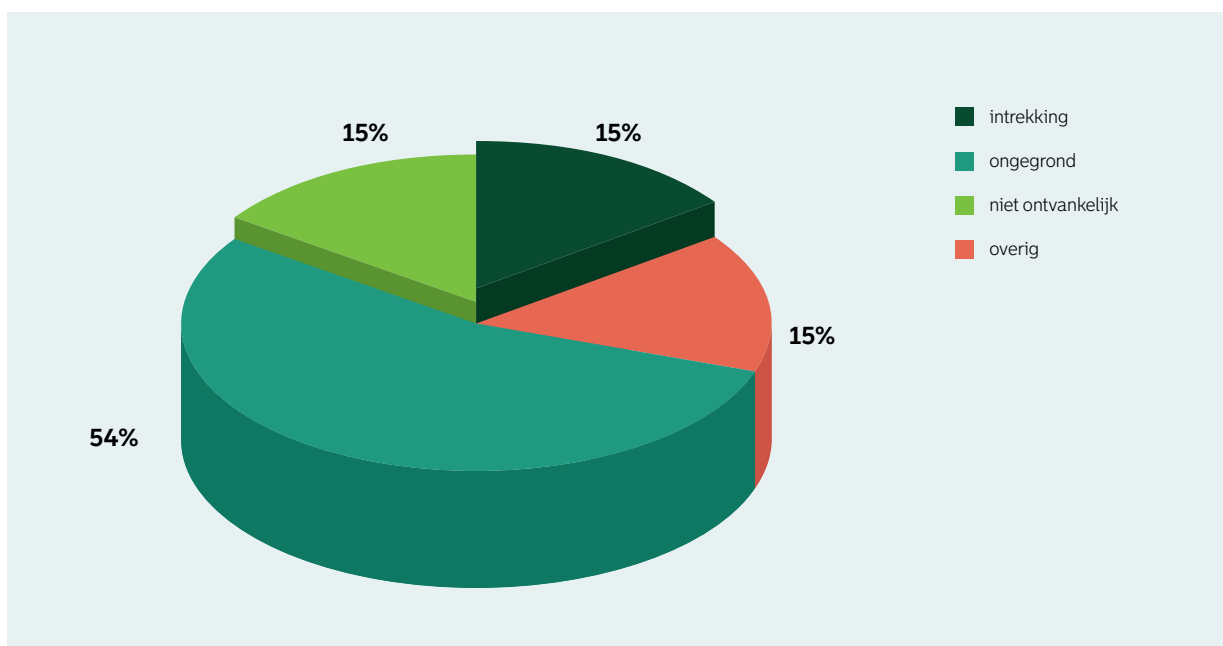
	(deels) gegrond	Intrekking na uitleg	Niet ontvankelijk	Ongegrond	Overig	tegemeetgekomen na terugkoppeling	Eindtotaal	% Gegrond + tegemeetgekomen
Omgevingsvergunning - Bouw	113	52	158	139	32	2	496	23%
Kamerbewoning	5	16	52	82	3	2	160	4%
Verkeersbesluit	12	24	10	19			65	18%
Dwangsom	4	9	7	19	3	3	45	16%
Overig Kamer 2	3	8	20	1	7	1	40	10%
Omgevingsvergunning - Kap	1	5	10	9	2	1	28	7%
HAND2-Handhavingsverzoek II	3	1	5	8	3		20	15%
Bestuurlijke boete - hennep		1	2	14			17	0%
Ontmanteling hennepkwekerij	1		2	11			14	7%
Dwangsom milieu	1	5		5	1		12	8%
Invorderingsbeschikking	1		2	5			8	13%
Huisnummering	1	3	1		2		7	14%
Omgevingsvergunning - Inrit			1	3	3		7	0%
Woningvorming	1	3		3			7	14%
Planschade				7			7	0%
Voorkeursrecht		2	2	3			7	0%
Ingebrekestelling	5			1			6	83%
Dwangsom huisvestingsvergunning		2		3			5	0%
Ontheffingen milieuzone		2	1		1	1	5	20%
Bestuursdwang		1		2			3	0%
Verhuurdersvergunning		1				2	3	67%
Handhavingsverzoek				3			3	0%
Omgevingsvergunning - Milieu			1	2			3	0%
Afval container					3		3	0%
Bestuurlijke boete - HVV	1	1					2	50%
Bestuurlijke boete		1		1			2	0%
Huisvestingsvergunning			2				2	0%
Aanwijzingsbesluit		1			1		2	0%
Monument				1			1	0%
Particuliere woningverbetering		1					1	0%
Hogere waarden					1		1	0%
Subsidies				1			1	0%
Bestemmingsplan					1		1	0%
TOZO		1					1	0%
Milieuzonering					1		1	0%
Eindtotaal	152	140	276	342	64	12	986	17%

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer II

Kamer III

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer III

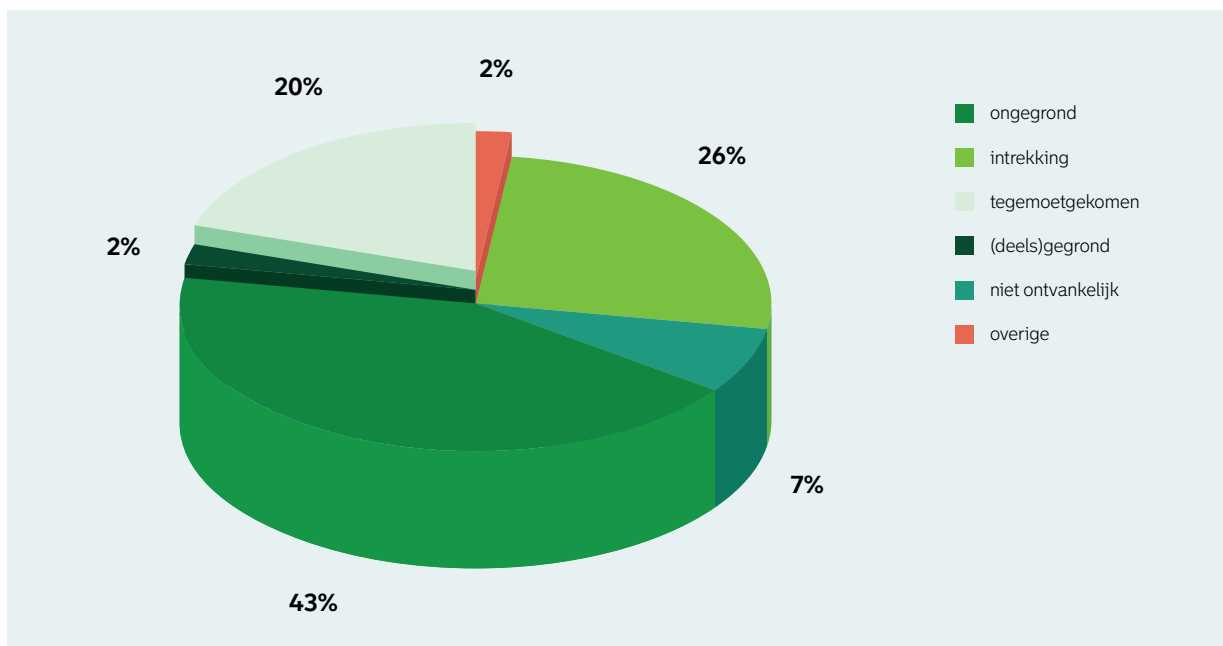
Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer III per onderwerp	Intrekking na uitleg	Niet ontvankelijk	Ongeground	Overig	Eindtotaal
Voorkeursrecht	2	2	7	2	13
Eindtotaal	2	2	7	2	13

Kamer IV

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer IV per onderwerp	(Deels) geground	Intrekking na uitteg	Niet ontvankelijk	Ongegrond	Overig	tegenoetgekomen na terugkoppeling	Eindtotaal	% Geground + tegenoetgekomen
Huishoudelijke afvalstoffen	5	373	149	1227	14	349	2117	17%
Parkeervergunning	13	751	66	350	54	456	1690	28%
Basisregistratie personen Briefadres	3	70	23	129	7	32	264	13%
Wegsleep 2wieler	1	55	10	100	8	47	221	22%
Gehandicapten parkeerkaart		14	5	83	1	24	127	19%
Wegsleepregeling	1	32	6	60	1	24	124	20%
Basisregistratie personen	1	25	19	39	6	15	105	15%
Toeslagen - inkomen te hoog		22	2	47		15	86	17%
WMO- diverse resultaatsgebieden	8	4	15	35	8	12	82	24%
Leerlingenvervoer	1	17	7	36		14	75	20%
WMO: maatschappelijke opvang	2	3	5	44	1	8	63	16%
Overig kamer 4	1	4	26	17	4	4	56	9%
Gehandicapten parkeerplaats-locatie	1	5	3	19	1	11	40	30%
Basisregistratie personen-opschorting	4	10	4	13		9	40	33%
Subsidie		2	7	17	2	5	33	15%
Jeugdwet	5	4	2	14		4	29	31%
BRP Buiten behandeling stelling	1	2	3	14	1	7	28	29%
Parkeren - Bezoekersvergunning		14	1	3		8	26	31%
Standplaats		1	10	12	1		24	0%
WMO- het voeren van een huishouden	5	1		10	1	4	21	43%
Toeslagen - overig		3	1	13		3	20	15%
WMO - vervoersvoorzieningen	1	4	3	4	1	6	19	37%
WMO- PGB toekenning en/of beëindiging	2	1	2	8	1	5	19	37%
WMO- woonvoorzieningen		3	3	10		3	19	16%
Subsidies		2	6	8		3	19	16%
AVG	6	1	2	4	4	1	18	39%
Wet open overheid (Woo)	7	3		3		2	15	60%
Schoolverlof		2		13			15	0%
Subsidies MO		3		10		2	15	13%
WMO-Zorgaanbieders kwaliteitseisen	4	5	1	3	1		14	29%
Algemene plaatselijke verordening		2	5	5		2	14	14%
Invorderingsbeschikking	2		4	6			12	17%
Dwangsom	1			8			9	11%
Ingebrekestelling JD			1	8			9	0%
Ingebrekestelling	1	1		4	3		9	11%

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer IV per onderwerp	(Deels) gegrond	Intrekking na uitteg	Niet ontvankelijk	Ongegrond	Overig	tegemeetgekomen na terugkoppeling	Eindtotaal	% Gegrond + tegemeetgekomen
Dwangsom - APV		1	3	5			9	0%
WMO - rolstoelvoorzieningen	2	2	1	3			8	25%
Bestuurlijke boete - BRP	1	1		3		2	7	43%
Parkeren - Overig		3				3	6	50%
Parkeren - Gehandicaptenvergunning		2	1	1	1	1	6	17%
Gehandicapten parkeerplaats-weigering		4				1	5	20%
Markt en APV	1		3		1		5	20%
Wet Kinderopvang	1			4			5	20%
Dwangsom huishoudelijke afvalstoffen		1		4			5	0%
Wet inburgering			1	3			4	0%
Ontheffing/ontzetting	1	1		1		1	4	50%
WMO - PGB weigering	1		2	1			4	25%
WMO divers, regiogemeenten			1	1	1		3	0%
Parkeren - Tijdelijke vergunning		1				2	3	67%
Wet openbaarheid van bestuur	2				1		3	67%
Handhavingsverzoek		1		1			2	0%
Toeslagen - hoogte tegoed				1		1	2	50%
Doorzending					2		2	0%
Gehandicapten parkeer		1		1			2	0%
Markt				1			1	0%
Bestuursdwang						1	1	100%
WMO- Huisvesting Beschermd Wonen (BW)				1			1	0%
Toeslagen - peildatum niet woonachtig Rotterdam			1				1	0%
Afval container		1					1	0%
Ontheffing Laden/Lossen				1			1	0%
Bestuurlijke boete - HVV						1	1	100%
Parkeren - Ontheffing			1				1	0%
Subsidies LKS (W&I)				1			1	0%
Eindtotaal	85	1458	405	2409	126	1088	5571	21%

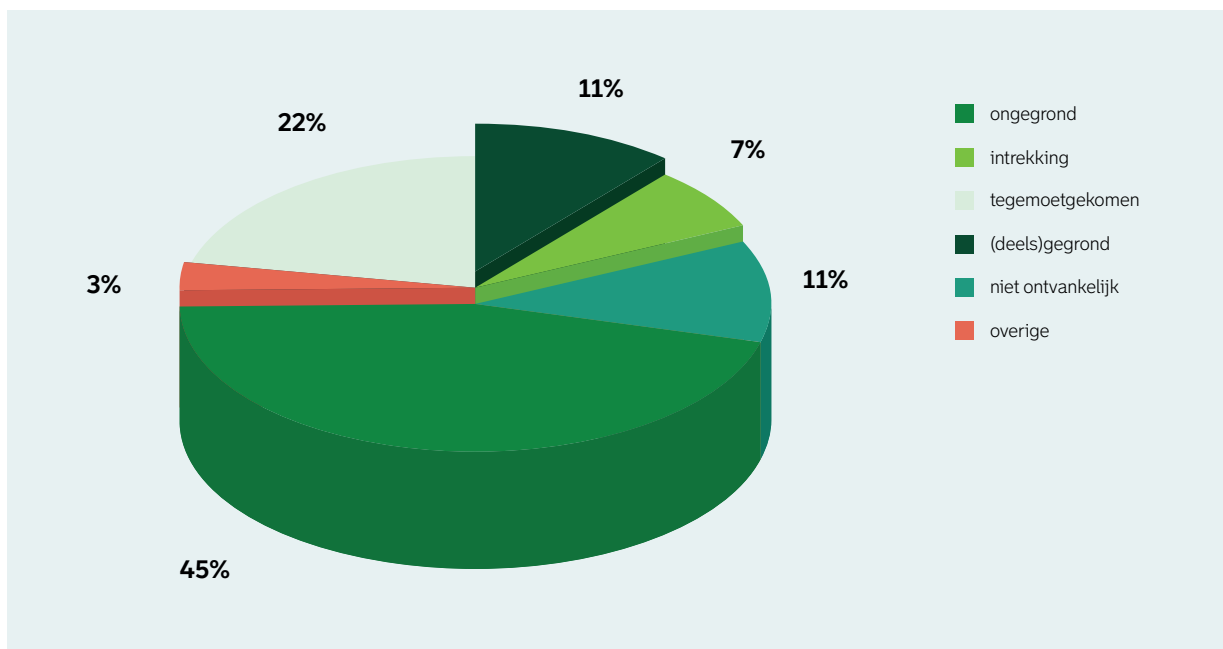
Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer IV

Kamer VI

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer VI per onderwerp	(deels) geground	Intrekking	Niet ontvankelijk	Ongeground	Overig	Tegemoetgekomen	Eindtotaal	% Geground + tegemeetgekomen
Pw: energietoeslag	42	49	84	753	5	388	1321	33%
Pw: bijzondere bijstand	89	58	49	456	16	110	778	26%
Pw: terugvordering (beëindiging/intrekking/ herziening)	97	53	51	169	13	71	454	37%
Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	18	24	17	31	4	76	170	55%
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (RBZ)	27	15	46	37	3	35	163	38%
Pw: overig	11	10	60	60	5	16	162	17%
Pw: afwijzing	22	17	11	55	8	31	144	37%
Pw: maatregel werk	33	13	12	67	1	14	140	34%
PW: Schuldenoverzicht	9	4	75	2	2	8	100	17%
Pw: intrekking	16	8	6	23	1	19	73	48%
Pw: ingangsdatum	14	6	3	38	1	10	72	33%
Doorzending			1		69		70	0%
Buiten behandeling stelling	14	6	5	13	3	24	65	58%
Pw: boete	15	5	9	22		5	56	36%
Pw: hoogte norm	10	8	2	22		12	54	41%
Pw: opschorting	7	5	2	6		29	49	73%
Pw: terugvordering renteloze geldlening/voorschot	9	4	3	11	2	14	43	53%
Pw: brutering terugvordering	13	2	2	19		1	37	38%
Pw: Individuele inkomstenstoeslag (IIT)	4	5	1	16	1	7	34	32%
Pw: ontheffing arbeidsverplichting	8	1	2	14	1	4	30	40%
Pw: schulddienstverlening			6	8		6	20	30%
Pw: artikel 79	2	4	4	4	1	2	17	24%
Ingebrekestelling				4	2	1	7	14%
PW: Verrekenen proceskosten	3			3			6	50%
Ingebrekestelling JD	2			2	1		5	40%
PW: Wet Taaleis			1	1			2	0%
Deeltijdondernemerschap (RBZ)	1						1	100%
Eindtotaal	466	297	452	1836	139	883	4073	33%

Uitkomst afgehandelde bezwaarschriften Kamer VI

Bijlage 2

Overzicht ABC

2023

Lijst voorzitters en leden per kamer

Kamer I

Voorzitter

mevrouw mr. I.C.M. Baltus

Plv. voorzitters

mevrouw mr. H. Nummerdor-Buijs
mevrouw mr. S.J.L. Crombach
mevrouw mr. J. Hagen-Pot
de heer mr. A. Erdogan
mevrouw mr. drs. M.I. Houben
de heer mr. D.C. Alblas
mevrouw mr. B. Kaptein-van Beest

Leden

de heer mr. C.D.J. van Estrik
de heer mr. S.E. el Boustati
mevrouw mr. H. Mohamed

Kamer II

Voorzitter

de heer mr. A.P. Diermanse

Plv. voorzitters

de heer mr. drs. R. van Baaren
de heer mr. V.R.C. van Ahee
de heer mr. F. Arents
mevrouw mr. E. van Brandwijk
mevrouw mr. S. van Kaam
de heer mr. J.K. van de Poel

Leden

mevrouw mr. P. Yildirim (tot 1 augustus 2023)
de heer mr. K. Willeijns
mevrouw drs. M.H. Kuggeleijn
mevrouw mr. B. Bulucu
de heer mr. M. van Looij
mevrouw mr. A.V. de Bi

Kamer III

Voorzitter

de heer mr. A.P. Diermanse

Plv. voorzitter

de heer mr. drs. R. van Baaren

Kamer IV

Voorzitter

mevrouw mr. I.C.M. Baltus

Plv. voorzitters

de heer mr. A.P. Diermanse
mevrouw mr. E.M. Linthorst
mevrouw mr. E. van Brandwijk

Leden

mevrouw mr. M. Pinas
mevrouw mr. E.T. Schepel
de heer mr. K. Willeijns
mevrouw mr. J. Hagen-Pot
mevrouw mr. E. Chahid
de heer mr. M.H. Bakker

Kamer IV – Ambtenarenzaken

Plv. voorzitters

mevrouw mr. H. Nummerdor-Buijs
de heer mr. C.D.J. van Estrik

Leden

mevrouw mr. A. Gasmi
de heer mr. M.H. Bakker

Kamer VI – Bijstand

Voorzitter

mevrouw mr. H. Nummerdor-Buijs

Plv. voorzitters

de heer mr. P. Oudkerk
mevrouw mr. E.M. Linthorst
de heer mr. A.P. Diermanse
de heer mr. drs. R. van Baaren
de heer mr. F. Arents
mevrouw mr. A. Blok

Leden

mevrouw mr. M.A. Spek
mevrouw mr. A. Stockmann
mevrouw mr. drs. M. Otte
de heer mr. G. Baksoellah
mevrouw mr. S.J.L. Crombach
mevrouw E.C.M.Th. Engbers
mevrouw mr. N. Mustafic

Colofon

Tekst

Gemeente Rotterdam en
Algemene bezwaarschriftencommissie

Beeld

Eric Fecken (p.1)
Iris van den Broek (p.2)
Sjors Ferreira Ribeiro-Heijboer (p.5 en 43)
Hans Tak (p.12)
Arnoud Verhey (p.38)
David Rozing (p.40)
Peter Schmidt (p.27 en 31)

